

Jak najít vhodné bydlení na stáří

Seniorů v Česku každým rokem přibývá. Stále víc lidí také proto hledá vhodné bydlení na stáří. Lidové noviny přinášejí velký přehled domovů pro seniory v České republice a rady, jak najít vhodný domov, kolik to stojí nebo na co si dát pozor při výběru vhodného domova důchodců. Domovy pro seniory také nabízejí stále širší škálu doplňkových služeb, některé se dokážou postarat rovněž o zdravotně či mentálně postižené.

PAVLA FRANCOVÁ
MICHAELA KABÁTOVÁ

1. Jak najít vhodný domov?

Nejprve je důležité se rozhodnout, jaký typ pomoci vlastně potřebujete. V nabídce jsou buď klasické domovy pro seniory, kteří se neobejdou bez cizí pomoci, nebo penziony s pečovatelskou a ošetrovatelskou službou, ve kterých nejsou lidé tak silně závislí na cizí pomoci. Další možnosti jsou luxusní soukromé byty pro seniory s doplňkovými službami.

Lidi, kteří žádají o místo v domovech pro seniory, je sice víc, než jaká je vůbec jejich kapacita, a možnosti široce vybírat jsou tedy omezené, přesto je důležité při výběru domova zjistit některé informace.

Pro začátek je důležité zmapovat, kolik domovů ve vašem okolí je – a jakých. Je sice možné ucházet se o místo i ve zcela jiném regionu, než kde člověk bydlí, nemusí to být ale vždy výhodou. Při posuzování žádosti totiž uchazeče zvyhodňuje často to, jestli pochází z místa nebo okolí vybraného domova pro seniory. Kromě toho je to výhodnější i pro případné návštěvy a udržování kontaktů s příbuznými.

Stěhování do neznámého prostředí je náročné a přechod třeba do úplně jiného regionu bývá pro staré lidi ještě složitější. Jako další krok je potřeba navštívit vybraná zařízení a podívat se, jak to v nich skutečně vypadá. Dobře je promluvit si s personálem a zjistit, kolik lidí se vůbec o klienty stará. Ačkoli předtím, než uplyne čekací doba před nástupem, se ještě může leccos změnit, je dobré zajímat se třeba i o nabídku doplňkových služeb nebo aktivit pro klienty domova. Mezi základní rady patří i to, že pokud bude v domově cítit zápach po moči, není tamní péče a hygiena na dobré úrovni. Při hledání vhodného domova může pomoci i známkování kvality. To začala zavádět Asociace poskytovatelů sociálních služeb (APSS) téměř před rokem a dnes je 15 domovů už certifikováno, další desítky na hodnocení čeká. „Jde o hodnocení 266 kritérií v oblastech, které lze označit za nejdůležitější pro život v domově pro seniory. Jde zejména o ubytování, stravování, péči, volný čas, kulturu a partnerství,“ uvedl Jiří Horecký z APSS.

Tipy pro výběr domova seniorů, kteří se o sebe mohou ještě částečně starat, můžete nalézt třeba i na specializovaných internetových stránkách pro seniory, jako třeba www.gerontology.cz nebo stránky ministerstva práce a sociálních věcí (*vice informací naleznete v zřetěšeném vydání Lidových novin*).

2. Jak postupovat dál, kdo se může do domova dostat?
Domovy pro seniory jsou určeny lidem, kteří jsou nesoběstační a o které se nemůže starat rodina nebo ani příbuzní nemají. Uchazeč musí

Počet neuspokojených žádostí o domovy pro seniory

Česko

60 769

Zdroj: MPSV, údaj za rok 2010
Foto: Shutterstock / helix

* poznámka: kvůli možnosti podat vícero žádostí může na jednoho člověka připadat několik jednotek v celkovém čísle neuspokojených žádostí

Kraj	počet
Praha	7932
Středočeský kraj	6384
Jihočeský kraj	2974
Plzeňský kraj	2663
Karlovarský kraj	387
Ústecký kraj	5901
Liberecký kraj	2146
Královéhradecký kraj	2097
Pardubický kraj	2667
Vysočina	2228
Jihomoravský kraj	8807
Olomoucký kraj	3240
Zlínský kraj	4072
Moravskoslezský kraj	9271

mit přiznaný příspěvek na péči nebo mít o něj alespoň zažádáno.

V případě, že má člověk například nějaké tělesné postižení, je potřeba zjistit, jestli domov přijímá i takové klienty, a případně se obrátit na jiné specializované zařízení.

Brány domovů pro seniory jsou uzavřené lidem závislým na alkoholu a v jiných návykových látkách.

Pokud máte již vybraný jeden nebo několik domovů pro seniory, je potřeba zažádat si o umístění. To je možné provést i v předstihu, ještě v době plné soběstačnosti. Není tedy nutné čekat na moment, kdy bude pomoc skutečně potřeba.

Navíc si každý může podat žádost i do více domovů.

Tiskopis žádosti o umístění lze získat buď přímo v domově seniorů nebo si ho stáhnout na jeho webových stránkách. Kromě části, kterou vyplňuje sám žadatel, je potřeba zařít také k praktickému lékaři a nechat si od něj vyplnit další část žádosti o zdravotním stavu a doporučení k pobytu. To pak stačí zaslat poštou nebo osobně doručit do domova seniorů. Pokud tam žádost schválí a přijmou ji, znamená to ve většině případů okamžitě nastoupení. Uchazeč je pak nejprve zařazen do pořadníku čekatelů. Když na něj dojde řada, zástupci domova ho osloví a člověk se může stěhovat do nového domova. Pokud nakonec nastoupit nechce, nemusí a nic se nestane. Místo obsadí někdo další.

3. Kolik stojí pobyt v domově?

Ceny pobytu a stravování v domovech pro seniory jsou omezeny zákonem. Denní platba nesmí přesáhnout 330 korun za jídlo a bydlení. V ceně je celodenní stravování, a zehlení. Ve většině domovů se měsíčně platí zruhy o celou devítit tisíc korun. Rozbývá o cenách závisí například na tom, jestli je člověk

v jednodlůžkovém, nebo vícelůžkovém pokoji, jestli je pokoj vybaven sociálními zařízeními a zda má například terasu nebo balkon. Pokud je potřeba dietní strava, je poplatek za jídlo o několik korun vyšší než u stravy běžné. Ať už je cena jakákoli, musí seniorovi podle zákona zůstat minimálně 15 procent z jeho příjmu, nejčastěji tedy z důchodu, ale patří sem třeba i příjmy z pronájmů. Z těchto peněz si pak hradí například doplatky za léky, hygienické potřeby a další. Pokud by seniorovi po uhrazení plateb zůstal 15 procent z příjmu nezůstávalo, většinou se zástupci domova obrátí na příbuzné, aby rozdíl dopláceli. Pokud to pro něj ale není možné například kvůli vlastní složité finanční situaci, musí domov platby snížit tak, aby klientovi dala 15 procent z příjmu přece jen zůstávalo. Domovů připadá celý příspěvek na péči, který klient získává. Příspěvek může podle stupně závislosti na cizí

pomoci dosahovat až 12 tisíc korun měsíčně. V některých případech se může stát, že domovy navíc vyžadují několikatisícový vstupní poplatek, někdy až v desítkách tisíc korun. Jelikož oficiálně se nesmí žádný vstupní poplatek vyžadovat, bývá tento příspěvek označován za sponzorský dar. Jeho úhrada ale nesmí být požadována jako podmínka pro umístění člověka do domova.

Poplatky za další služby, které domovy pro seniory nabízejí, jako třeba pédkúra nebo kadeřnictví, se liší podle zařízení.

4. Jaké jsou čekací doby?

Čekání na volné místo v domově pro seniory může trvat v ideálním případě několik měsíců, častěji jde ale o několik let. Situace se ovšem liší podle regionu, nejhorší je to v Praze, kde se může na volné místo v domově čekat třeba i deset let. Naopak v regionech je situace lepší, a

čekací doby jsou tedy kratší. Při posuzování žádosti žadatelů o místo se v domovech rozhoduje většinou na základě několika faktorů. Nejdůležitějším z nich je otázka, jak moc je člověk závislý na cizí pomoci a zda je bez rodiny. Lidé, kteří se už o sebe vůbec starat nemohou a jsou odkázáni na pomoc druhých, mají při umísťování přednost. Dalším faktorem, který hraje roli, je například místo trvalého pobytu. Jelikož domovy pro seniory získávají příspěvky například od obcí nebo krajů, mají snahu volná místa obsazovat lidmi z dané oblasti.

5. Je podmínkou pro přijetí přiznání příspěvku na péči?

Ano. Je možné zažádat o přijetí i bez přiznání příspěvku, ale musí o něj být alespoň zažádáno. V době přijetí by měl mít klient příspěvek na péči již přiznaný.

Pokračování na straně 20

Jak najít vhodné bydlení na stáří

Dokončení ze strany 19

6. Jaké doklady si s sebou vzít?

Důchodce, který se chystá do domova pro seniory, by si měl v první řadě připravit všechny potřebné doklady, bez nich totiž nebude nástup možný.

V první řadě bude vedení domova požadovat průkaz zdravotní pojišťovny, doklady o výši přiznaného důchodu a přiznání příspěvku na péči. Nutný je i občanský průkaz. Samozřejmostí je ale i zdravotní dokumentace od předchozího lékaře a léky, které důchodce užívá.

Doporučeno je vzít si s sebou i finanční hotovost na drobná vydání. Některé domovy totiž nabízejí jednorázové služby, jako je kadeřnictví, masáže nebo různé výlety za kulturou. Důchodce si doklady bude moci nechat u sebe, ale je i možnost svěřit je do úschovy, stejně jako různé cennosti a jiné předměty.

7. Co si vzít při nástupu?

Možnosti toho, co si vzít s sebou z osobních věcí, se liší podle druhu zařízení.

Většina penzionů pro seniory nabízí seznam na svých interneto-

vých stránkách. V oblečení se meze nekladou, senior by si s sebou neměl zapomenout vzít toaletní potřeby a ručníky, oblečení dovnitř, ale i sezonní vycházkové oblečení a společenské oděvy pro případ, že skupina pojedje na společenskou akci.

Pokud je dotyčný člověk zvyklý na své vlastní nádobí, může si ho vzít. Zapomenout by neměl ani na různé ortopedické a kompenzační pomůcky.

Do některých domovů si senior může přinést i televizor, rádio nebo varnou konvici. Všechny věci je ale doporučeno označit, protože například prádlo většinou perou pracovníci domova dohromady.

Některé domovy pro seniory mají pokoje nebo bytové jednotky, které si senior může vybavit vlastním nábytkem.

Vedení domova ale musí předem nábytek schválit. Pokud si senior nechce přivést vlastní vybavení nebo ho nemá, bude umístěn do pokoje, kde je většinou postel, stůl se dvěma židlemi, noční stolek, skříň a křeslo.

Přinést si do penzionu zvíře je v drtivé většině zakázáno. Hodně takových zařízení ale seniorům na-

Počet obyvatel ve věku nad 65 let

bízi návštěvy zvířat z útulků nebo mají přímo svá zvířata, o která se mohou důchodci kolektivně starat, například koně, papoušky nebo malé hlodavce.

8. Jaké jsou možnosti ubytování?

Většina domovů pro seniory nabízí jednolůžkové, dvoulůžkové nebo třílůžkové pokoje. Bydlet na pokoji sám ale znamená připlatit si.

Někdy spadá na každý pokoj sociální zařízení, někdy na dva pokoje. Za vyšší poplatek na den pak může senior mít pro sebe i menší bytovou jednotku, kde má vlastní kuchyňský kout a ledničku.

Některé pokoje mají i balkony nebo terasy. Televizory a rádia bývají součástí pokoje, ale rozhodně to není pravidlem. Informace, jak je na tom konkrétní penzion, najde senior na internetu nebo mu je dá personál.

Pokud se chystá manželský pár do domova pro seniory společně, může si najít bydlení dohromady i tam. Většinou dostanou k dispozici dva apartmány, které si mohou kompletně zařídit.

9. Zdravotnické služby

V některých penzionech pro seniory má praktický lékař ordinaci,

v těch dalších dojíždí. Veškeré zdravotnické výkony provádí praktický nebo odborný lékař. Klient by neměl brát léky bez souhlasu lékaře a má možnost si vybrat ošetřujícího lékaře, pokud nechce být zaregistrován u ústavního.

Jsou i penziony, které se specializují na péči o imobilní klienty a seniory s chronickými onemocněními nebo tělesným a zdravotním postižením.

Těmto klientům vyškolení zaměstnanci zaručují absolutní péči od hygieny přes pravidelné cvičení až po různé psychologické terapie.

Pokud bude muset být senior

převezen do nemocnice, personál hned kontaktuje rodinu. Velké oblíbené se v penzionech pro seniory těší takzvaná canisterapie, kde se využívá pozitivního působení psa ke zlepšení zdravotního stavu.

10. Domácí řád

Pokud bude chtít senior jít sám na vycházku a je k tomu způsobilý, musí si povolení, ať už písemně, nebo slovní, vyžádat u personálu.

Návštěvy v penzionech jsou neomezené kromě mimořádných okolností, například když hygienická stanice zákaz návštěv nařídí. Rodina nebo přítel klienta mohou přivést i zvíře, ale musí být na vodítku nebo hlídané tak, aby nikomu nemohlo ublížit.

Noční klid je od 22 do 6 hodin. Pokud tedy klient bydlí na pokoji s někým, kdo nechce být rušen například televizí, bude mu muset vyhovět. Kouřit se většinou smí jen před penzionem.

Prádelny v domovech pro seniory většinou vydávají vyprané a vyžehlené prádlo jednou týdně. Pokud bude klient chtít tuto službu častěji a rodina mu ji nebude moci zajistit, bude si muset připlatit, stejně jako za pochůzky na poštu.